

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Кафедра психології та педагогіки

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Психологія професійної орієнтації та професійного відбору

Освітньо-професійна програма Психологія

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Варгата Оксана Валеріївна
Профайл викладача	Варгата Оксана Валеріївна – Кафедра психології та педагогіки (khmnu.edu.ua)
Е-mail викладача(ів)	varhatao@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	+380673790119
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=3133
Навчальний рік	2022-2023
Консультації	Очні: згідно розкладу он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Форма семестрового контролю			
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
В	Д	2	3	4	120	42	14		28		78			+	
В	З	2	3	4	120	8	4		4		112			+	

Анотація навчальної дисципліни

Курс «Психологія професійної орієнтації та професійного відбору» є вибірковою навчальною дисципліною підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія. При викладанні дисципліни використовуються традиційні та сучасні технології, зокрема: інформаційна лекція, проблемна лекція, лекція-візуалізація, бінарна лекція, лекція-бесіда; практичні та семінарські заняття (семінар-бесіда; семінар-тренінг, проблемний семінар); інноваційні технології навчання: особистісно-орієнтована технологія навчання, розвивальна технологія навчання, ігрові технології навчання, технологія проблемного навчання та методи інтерактивного навчання: бесіди, дискусії, педагогічні задачі та ситуації, мозковий штурм (брейнстормінг), метод кейсів, метод «ажурної пилки», дидактичні ігри; самостійна робота (виконання індивідуальних творчих завдань)

Мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни є формування у майбутніх фахівців знань про теоретико-прикладні засади психології професійної орієнтації; формування компетенцій у виборі професій і професійного відбору з використанням психодіагностичного інструментарію (валідних, надійних методик наукового дослідження); формування умінь узагальнювати отримані емпіричні дані та формувати теоретичні висновки.

Основним завданням дисципліни є формування системи знань про психологію професійної орієнтації та професійного відбору; розкриття психології професійної діяльності та психологічних теорій професійної мотивації; ознайомлення з психологією професійного самовизначення та самореалізації майбутнього фахівця; формування практичних навиків здійснювати професійну консультацію та розробляти програми психологічних тренінгів, консультування і впроваджувати їх в індивідуальній та груповій роботі; формування практичних навиків розробляти профорієнтаційні просвітницькі матеріали та оцінювати їх якість; формування практичних умінь застосовувати методи психодіагностичного обстеження професійного відбору з використанням валідних та надійних методик у професійній діяльності.

Очікувані результати навчання

Здобувач вищої освіти, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен бути здатним: організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів; узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки; робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій; розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість; розробляти профорієнтаційні просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість; оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Тематичний план дисципліни і календар його виконання

Таблиця 3 – Тематичний план дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота здобувачів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Загальні засади психології професійної орієнтації та професійного відбору	Розвиток профорієнтації в сучасній Україні	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 1	5	[1] с. 9-29; [2] с. 9-20; [5] с. 16-21
2		Психологічні особливості організації профорієнтаційної роботи	Підготовка до виконання і захисту індивідуального творчого завдання № 1	6	
3	Психологія професійного самовизначення та самореалізації майбутнього фахівця мотивації	Психодіагностика професійного самовизначення особистості	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 2	5	[1] с. 109-117; [2] с.80-105; [4] с. 96-102; [5] с. 41-52
4		Психодіагностика професійної спрямованості особистості	Підготовка до виконання тестового контролю за темами 1-2 та захисту індивідуального творчого завдання № 2	6	
5	Психологія професій та професійної діяльності	Методика визначення та оцінки професійно важливих якостей особистості	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 3.	5	[1] с. 35-44; [2] с. 112-127; [4] с. 60-72; с.102-110; [5] с. 54-61
6		Методика визначення та оцінки індивідуально-типологічних властивостей особистості	Підготовка до виконання і захисту індивідуального творчого завдання № 2	6	
7	Психологічні теорії професійної мотивації	Методика визначення професійної мотивації	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 4	5	[2] с. 135-137; с.103-115; [4] с. 90-92
8		Методика мотиваційної готовності до профорієнтаційної роботи	Підготовка до виконання тестового контролю за темами 3-4 та захисту індивідуального творчого завдання № 4	6	
9	Психологія особистості у системі «людина-	Професіорганізація та її структура	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 5	5	[1] с. 32-40; [2] с. 168-178; [4] с. 112-114; [5] с.75-92

10	професія»	Психограма та алгоритм її складання	Підготовка до виконання і захисту індивідуального творчого завдання № 5	6	
11	Психологія професійної консультації та професійної діагностики	Психотехнології профконсультування	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 6	5	[1] с. 52-65; [2] с. 23-24; с. 189-202; [4] с. 20-36; [5] с. 10-17
12		Психодіагностика професійної діяльності	Підготовка до виконання тестового контролю за темами 5-6 та захисту індивідуального творчого завдання № 6	6	
13	Професійний відбір та психологічна оцінка персоналу	Психологія інтерв'ювання в підборі персоналу	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 7	6	[1] с. 47-51; [2] с. 24-28; [3] с. 7-17; с. 20-24; 43-74; с. 83-104
14		Психодіагностика професійних інтересів	Підготовка до виконання і захисту проектної роботи № 7	6	

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Здобувач денної та заочної форми навчання зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, практичні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять здобувач має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набуті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання та перерахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ <http://surl.li/codwt>.

Виконуючи самостійну роботу з дисципліни, здобувач має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати завдання за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Оцінювання академічних досягнень здобувача здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінювання результатів навчання здобувачів денної форми навчання складається з таких елементів: тестовий контроль, захист проектної роботи, захист індивідуальних творчих завдань, семестровий контроль (залік). Здобувач, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не здав семестровий контроль (залік), вважається невстигаючим.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів денної форми навчання за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота			Самостійна, індивідуальна робота			Семестровий контроль (залік)
Тестовий контроль		Проектна робота	Індивідуальні творчі завдання			За рейтингом
ТК 1-2	ТК 3-4	ТР 7	ІТЗ 1-2	ІТЗ 3-4	ІТЗ 5-6	
ВК	0,3	0,4	0,3			

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт, ТК – тестовий контроль, ТР- проектна робота, ІТЗ – індивідуальні творчі завдання.

Пропущене заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичного навчання у семестрі.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів заочної форми навчання за ваговими коефіцієнтами:

Самостійна робота здобувача			Семестровий контроль (залік)
КР	ЗКР	ТК	За рейтингом

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт, КР – контрольна робота, ЗКР – захист контрольної роботи, ТК – тестовий контроль

Критерії оцінювання за видами робіт Оцінювання тестових завдань

Підсумковий тест і тест для поточного контролю для кожного здобувача складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач, становить 20. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. На тестування відводиться 20 хвилин. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється здобувачу, представлена у нижченаведеній таблиці

Сума балів за тестові завдання	1-11	12-16	17-18	19-20
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

Правильні відповіді здобувач записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей мають бути заповнені цифрами, що відповідають правильним, на погляд здобувача, відповідям.

Якщо здобувач отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли здобувач не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Оцінювання індивідуальних творчих завдань

Індивідуальне творче завдання передбачає опрацювання методик (тести, опитувальники, проектні і психофізіологічні методи). Структурування інформації складається з таких елементів: по-перше, врахування загальних вимог до діагностичного обстеження (переваги та недоліки, можливості та обмеження); по-друге, врахування психологічних особливостей інтерпретації методик; по-третє, інформація повинна бути розподілена на групи та підгрупи згідно з певним критерієм; по-четверте, дотримання професійно-етичних норм психодіагностичного дослідження.

Критерії оцінювання індивідуальних творчих завдань

№/№	Показники	Кількість балів
1.	Відповідність теми (чи дозволяють зібрані матеріали вирішити основні проблеми, навколо яких можна об'єднувати змістовні блоки).	1
2.	Логічність та послідовність (наявність логіки, грамотність оформлення блоків, зв'язок форми подання матеріалів і змісту).	1
3.	Інформативність (достовірність інформації та її характер (достатній обсяг, всебічний розгляд, повнота висвітлення проблеми).	1
4.	Адекватне використання різних методів та методик.	1
5.	Оригінальність та креативність.	1
Загальна кількість балів		5

Оцінювання проектної роботи

Проектна робота складається з таких елементів: теоретичного та практичного завдання. Кожний показник оцінюється відповідною кількістю балів. Узагальнена оцінка за проектну роботу виводиться як середньоарифметичне з усіх завдань та округлюється відповідно до інституційної шкали.

Критерії оцінювання проектної роботи

№/№	Показники	Кількість балів
1.	Значущість і актуальність висунутих проблем, адекватність тематиці, яка вивчається, конкретність використаних методів досліджень.	1
2.	Активність кожного учасника проекту	1
3.	Переконливість прийнятих рішень та уміння їх аргументувати	1
4.	Естетика оформлення результатів проведеного проекту	1
5.	Уміння відповідати на питання опонентів, лаконічність і аргументованість відповідей кожного члена групи	1
Загальна кількість балів		5

Контрольна робота

Контрольна робота здобувачів заочної форми навчання включає теоретичне питання та практичне завдання. Зміст та вимоги до написання та оформлення контрольної роботи подані у методичних вказівках, розміщених у Модульному середовищі для навчання ХНУ.

Критерії оцінювання контрольної роботи здобувачів заочної форми навчання

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання контрольної роботи здобувачів заочної форми навчання
Відмінно	Зміст питань розкрито повно і грамотно, правильно використано понятійний апарат; логічний виклад відповіді державною мовою; проявлено творчий підхід та самостійне мислення. Дотримані всі вимоги оформлення контрольної роботи. При написанні допущено дві-три несуттєві похибки
Добре	Зміст питань розкрито повно. Показано володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі питань можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Відповідь будується на основі самостійного мислення. Дотримані не всі вимоги оформлення контрольної роботи. Допущено дві-три

	несуттєві помилки.
Задовільно	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи
Незадовільно	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи.

Семестровий контроль (залік)

Підсумкова оцінка за семестр згідно з інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав здобувач з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній здобувачем кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75 – 5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь і навичок.
B	4,25 – 4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75 – 4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25 – 3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00 – 3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання.
FX	2,00 – 2,99	2	Не зараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни.
F	0,00 – 1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Об'єкт, предмет та завдання психології професійної орієнтації та професійного відбору.
2. Функції професійної орієнтації та професійного відбору.
3. Принципи професійної орієнтації та професійного відбору.
4. Сутність, структура та основні поняття психології професійної орієнтації та професійного відбору.
5. Сучасна система організації професійної орієнтації та професійного відбору.
6. Форми та методи професійної орієнтації та професійного відбору.
7. Психологічний зміст та співвідношення понять «професійна орієнтація», «кар'єра», «професійний вибір», «професійне самовизначення», «професійна самоактуалізація», «професійна самореалізація».
8. Психологічна сутність, типи та рівні професійного самовизначення.
9. Етапи професійного самовизначення.
10. Психологічна сутність поняття «самореалізація» особистості.
11. Потенціал професійної самореалізації особистості.
12. Професійна мобільність як необхідна умова самореалізації сучасного фахівця.
13. Поняття особистості у психології та її структура.
14. Професійна спрямованість та її складові.
15. Професійна компетентність та її основні компоненти.
16. Зміст професійно-значущих якостей майбутнього фахівця.
17. Структурні компоненти «soft skills» майбутнього фахівця.
18. Професійно значущі психофізіологічні властивості особистості.
19. Стадії професійного розвитку особистості.
20. Кризи професійного розвитку особистості.
21. Поняття мотивації.
22. Класифікація та структура мотивів.
23. Теорія мотивів А. Маслоу.
24. Двофакторна теорія мотивації Ф. Херцберга.
25. Теорія мотивації Д. Мак-Клелланда.
26. Теорія «уникнення невдач» Д. Аткинсона та Х. Хекхаузена/
27. Теорія сподівань В. Врума.
28. Теорія мотивації Л. Портер та Е. Лоулер.

29. Теорія «X», теорія «Y» та теорія «Z» Д. Мак-Грегори, О. Шелдона та В. Оучі.
30. Психологічна сутність та структура професійної діяльності.
31. Поняття професійної придатності та її складові.
32. Психологічна готовність до професійної діяльності та її складові/
33. Основні вимоги до професії психолога.
34. Професіографія як наука про професії: її предмет, мета та завдання.
35. Класифікації типів професій.
36. Сутність, мета та завдання професійної консультації.
37. Методологічні принципи профконсультації.
38. Основні види, напрями та форми організації професійного консультування.
39. Місце і роль психодіагностики у профконсультації особистості.
40. Особливості сучасної психодіагностики та її можливості.
41. Класифікація психодіагностичних методик.
42. Методи психодіагностики та їх класифікація.
43. Вимоги до психодіагностичних методик і їх користувачів.
44. Психологічні тести і тестування.
45. Технологія психодіагностичного обстеження.
46. Сутність та основні завдання професійного відбору.
47. Види і принципи професійного відбору.
48. Методи професійного відбору.
49. Теорія та практика психологічної оцінки персоналу.
50. Впровадження інформаційних технологій в психологічну оцінку персоналу.
51. Документи та біографічні опитувальники в підборі персоналу.
52. Психологія інтерв'ювання в підборі персоналу.
53. Тестування в оцінці персоналу.
54. Методи моделювання в оцінці персоналу.
55. Оцінка особистості в професійному контексті.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для забезпечення навчального процесу з дисципліни «Психологія професійної орієнтації та професійного відбору» необхідною навчально-методичною літературою підготовлено і опубліковано в Moodle:

- конспекти лекцій;
- методичні вказівки до практичних занять;
- методичні вказівки до самостійної роботи студентів;
- методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів заочної форми навчання.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Гладкова В. М. Профорієнтація: навч. посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 160 с.
2. Корольов Д. К. Психологічна оцінка персоналу: навч. посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. 160 с
3. Коропецька О. М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості: навч. посібник. К. : КНТ, 2019. 438 с.
4. Чала Ю. М., Шахрайчук А. М. Психодіагностика: навч. посібник. Харків: НТУ «ХП», 2018. 246 с
5. Шиделко А. В. Профорієнтація і профвідбір: аксіологічні аспекти: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 140 с.

Додаткова:

6. Варгата О.В., Комар Т.В. Сучасні освітні моделі до сутності поняття «soft skills»: концептуальний підхід // Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Тарту (Естонія), 07 лютого 2022 р. С. 228-232.
7. Варгата О.В., Комар Т.В. Соціально-психологічні особливості «soft skills» майбутніх психологів //Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції, м. Вільнюс (Литва), 07 березня 2022 р. С.246-251
8. Варгата О.В., Комар Т.В. Структурні компоненти «soft skills» фахівців соціономічних професій //Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. І.В. Жукової, Є.О. Романенка. м. Бухарест (Румунія): ГО «ВАДНД», 07 травня 2022 р. С. 179-185.
9. Єгорова Є. В. Психодіагностичне забезпечення профорієнтації в системі педагогічної освіти : [посібник] / Є. В. Єгорова, О. М. Ігнатович, В. В. Кобченко, Н. І. Литвинова, І. Б. Марченко, О. Л. Мерзлякова, В. В. Синявський, Г. П. Татаурова-Осика, А. М. Шевенко ; за ред. О. М. Ігнатович. Кіровоград : ІмексЛТД, 2014. 228 с.

10. Єгорова Є. В. Психологія профорієнтації у системі педагогічної освіти: [монографія] / Єгорова Є. В., Ігнатівич О. М., Кобченко В. В., Литвинова Н. І. [та ін.] ; за ред. О. М. Ігнатівич. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 248 с.
11. Єгорова Є. В. Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю: монографія / [Єгорова Є. В., Заєць І. В., Ігнатівич О. М., Кобченко В. І., Литвинова Н. І., Марченко І. Б., Мерзлякова О. Л., Синявський В. В., Шевенко А. М., Татаурова-Осика Г. П., за ред. О. М. Ігнатівич] К.: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України , 2016. 487 с.
12. Жавнерчик О.В. Психологія управління: Конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2020. 161с.
13. Кейс-метод у професійному відборі та навчанні персоналу служби зайнятості: наук.-практ. рекомендації / Н. В. Ортікова, Н. В. Савченко, В. В. Турбан. К.: ІПК ДСЗУ, 2017. 44 с.
14. Кириченко В. В. Психологічні основи професійної адаптації та вибору професії : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 110 с.
15. Коропецька О. М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості: навчальний посібник. К.: КНТ, 2016. 438 с.
16. Неурова А. Б., Капінус А. С., Грицевич Т. Л. Діагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості: навч.-метод. посібник. Львів: НАСВ, 2016. 181 с.
17. Мельник О. В. Людина і світ професій: навч.-метод. посібник / О. В. Мельник, О. Л. Морін, Л. А. Гуцан, С. М. Дятленко, І. І. Ткачук та ін.; за ред. О. Л. Мельника. Івано-Франківськ: «НАІР», 2015. 160 с.
18. Основи психодіагностики: метод. рек. з навч. дисц. / Уклад.: А. Весельська, Г. Кострікіна, Л. Котлова, Г. Хворова. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2022. 31 с.
19. Психологія праці та інженерна психологія: навчальний посібник для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 053 «Психологія» 2-ге вид., перероб. і доп. / укладач О. С. Юрков. Мукачево: МДУ, 2018 187 с
20. Психологія праці та інженерна психологія: інструктивно-методичні матеріали / укладач Кириченко В.В. – Житомир : ЖДУ імені Івана Франка, 2020. 81 с.
21. Профорієнтація: стан і перспективи розвитку: збірник матеріалів Х ювілейних Всеукраїнських психолого-педагогічних читань, присвячених пам'яті доктора педагогічних наук, професора Федоришина Бориса Олексійовича / за ред. Н. В. Павлик. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2020. 147 с.
22. Щербакова І.М., Стадник Г.А. Психодіагностика професійного самовизначення особистості: навч.-метод. посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. 324 с.